

Het drukke kind

Het drukke kind

Inhoudsopgave

1. Beeldbeschrijving	2
2. Observatieformulier Het drukke kind	3
Uitleg bij het observatieformulier	4
3. De benaderingen	5
4. Actieplan voor het drukke kind	6
5. Toelichting bij de suggesties uit de Gedragswaaier	9
1. Het kind leert zichzelf te reguleren.	
1.5 Maak een dagindeling zichtbaar met behulp van pictogrammen.	10
2. Het kind leert stapsgewijs te denken en te handelen.	
2.1 Leer het kind het stappenplan voor een goede taakaanpak.	11
2.2 Bespreek situaties na volgens het G-G-G-schema.	16
3. Het kind ziet het doel van de opdracht, snapt wat hij moet leren.	
3.2 Maak gebruik van een timer.	18
4. Het kind leert zijn werk te plannen, organiseren en ordenen.	
4.1 Werk met het stappenplan voor een goede taakaanpak.	20
4.3 Leer het kind werken met een dag- of weekschema.	21
5. Het kind leert motorische onrust te bedwingen.	
5.1 Geef hulpmiddelen om de motorische onrust zo klein mogelijk te houden.	22
5.2 Geef het kind ruimte om zich af en toe uit te leven in beweging. Denk aan escape-mogelijkheden.	23
6. Het kind leert beter omgaan met leeftijdsgenoten.	
6.3 Maak gebruik van een afsprakenkaart of beloningssysteem.	24

1. Beeldbeschrijving

Het drukke kind kan zijn aandacht niet lang genoeg op een activiteit richten en kan moeilijk onbelangrijke prikkels van buitenaf negeren. Dit kind handelt eerst voordat hij denkt, heeft geen rem, is snel opgewonden, gefrustreerd en chaotisch. Hij heeft te veel ongerichte energie. Het lijkt of hij op een te hoog toerental staat afgesteld.

Het kind:

- kan moeilijk stil blijven zitten, holt van de ene activiteit naar de andere.
- is snel afgeleid.
- kan moeilijk op zijn beurt wachten.
- praat overdreven veel, valt anderen in de rede.
- stort zich vaak in gevaarlijke situaties.
- raakt veel kwijt, verliest vaak iets.
- geeft antwoord voordat de vraag is afgemaakt.
- volgt instructies moeilijk op.
- heeft moeite met rustig spelen.
- is vergeetachtig.
- heeft een gebrekkig inlevingsvermogen.
- heeft een onhandige en/of gespannen motoriek.

De leerkracht:

- stelt duidelijke klassenregels op en herhaalt deze regelmatig.
- stelt maatregelen vooraf vast en zorgt voor duidelijke consequenties.
- zorgt voor concrete beloningen in situaties waarin de leerling adequaat handelt. Het drukke kind voert handelingen uit die je bij andere kinderen als normaal beschouwt.
- zorgt voor vaste routines. Bij afwijking van deze routines wordt dit van tevoren aan de leerling duidelijk gemaakt.
- heeft een positieve insteek. De leerkracht laat merken dat het kind welkom is, ondanks incidenten.
- toont begrip. De leerkracht begrijpt de onmacht van de leerling en ziet in dat de situatie vaak wordt verergerd door externe omstandigheden.

2. Observatieformulier Het drukke kind

Observatieformulier Het drukke kind

Samenwerken	Instructie	Zelfstandig werk	Creatieve vakken	Vrije momenten	Buitenspelen
--	--	--	--	--	--
-	-	-	-	-	-
+	+	+	+	+	+
++	++	++	++	++	++

Benadering

1. Het kind heeft moeite zichzelf te reguleren, kan zich slecht concentreren en weet de aandacht moeilijk vast te houden.
2. Het kind kan niet stapsgewijs werken.
3. Het kind ziet niet in wat het doel van de opdracht is.
4. Het kind heeft moeite met plannen, organiseren en ordenen.
5. Het kind vertoont motorische onrust.
6. Het kind heeft moeite in de omgang met leeftijdsgenoten en het gebruik van de juiste sociale vaardigheden.

- Het gedrag komt niet voor
- Het gedrag komt wekelijks voor
- + Het gedrag komt dagelijks voor
- ++ Het gedrag komt meerdere keren per dag voor

Benadering 1: Zichzelf reguleren en aandacht vergroten

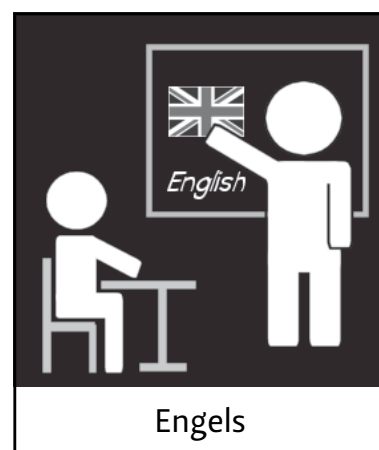
1.5 Maak een dagindeling zichtbaar met behulp van de pictogrammen.

Het gebruik van pictogrammen in de klas is voor het drukke kind sterk aan te bevelen. Een pictogram geeft houvast aan de dag. Omdat dit kind vaak visueel is ingesteld, maak je gebruik van heldere, eenduidige pictogrammen. We adviseren de pictogrammen wel te voorzien van tekst.

Een dagplanning die wordt ondersteund door pictogrammen, biedt dit kind in één oogopslag overzicht. Doordat je continu gebruik maakt van vaste pictogrammen, geeft dit houvast.

Bedenk dat te veel gebruik maken van pictogrammen ook het tegenovergestelde effect kan hebben. Vaak is een pictogram overbodig. Geef het kind op zulke momenten een visuele ondersteuning door bijvoorbeeld gebaren te gebruiken.

De onderstaande pictogrammen (en andere) kunnen gedownload worden van de website: www.sclera.be

Benadering 4: Plannen, organiseren en ordenen

4.1 Werk met het stappenplan voor een goede taakaanpak

Zie voor de toelichting pagina 11 t/m 13.

Het werkblad 'Stappenplan voor een goede taakaanpak' is te vinden als kopieerblad op de cd (het drukke kind / 2.1. Stappenplan voor taakaanpak). Er zijn twee varianten: met illustraties van een bij of van een smiley. Ook de uitgebreide uitleg voor leerlingen vind je op de cd (het drukke kind / 2.1 Uitleg bij taakaanpak).

Het stappenplan om je werk goed te doen

Stap 1: Wat moet ik doen?

a. Kijk op je weekplanning.

Op je weekplanning staat wat je moet doen. Werken jullie niet met een weekplanning? Misschien staat er op het bord wat je moet doen. Of denk even goed na wat juf of meester heeft uitgelegd. Kom je er niet uit? Vraag iemand in je groepje om hulp. Mag je niet overleggen of weet je groepje het ook niet? Vraag de juf of meester om hulp.

b. Pak de spullen die je nodig hebt.

Heb je de juiste boeken of schriften? Heb je een liniaal nodig? Heb je je etui op tafel met daarin je pen, gum, potlood, kleurpotloden? Is er nog ander materiaal dat je nodig hebt? Bijvoorbeeld een werkboek, woordenboek of kladblaadje? Denk rustig na over de spullen die je nodig hebt, anders moet je straks op zoek naar de dingen die je mist.

c. Lees de opdracht 2 keer goed door.

Als je een opdracht voor de eerste keer leest, lees je soms over belangrijke woorden heen. Lees de opdracht daarom rustig twee keer door. Staat er misschien een voorbeeld bij hoe het moet? Staat er informatie in die niet belangrijk is? Schrap die informatie dan.

d. Vertel in je hoofd tegen jezelf wat de opdracht precies is.

Probeer kort tegen jezelf te vertellen wat je precies moet gaan doen. Bijvoorbeeld: 'Ik moet van iedere zin een vraagzin maken. Een vraagzin begint met een hoofdletter en eindigt met een vraagteken. Daarna moet ik in iedere zin het werkwoord onderstrepen met liniaal en potlood.'

e. Zoek dingen op die je niet weet.

Staan er woorden in de opdracht die je niet kent? Zoek ze op in een woordenboek, op internet, vraag het aan je groepsgenootjes of aan de juf of meester. Wat zijn in jouw klas de afspraken over dingen die je niet weet? Houd je aan die afspraken.

Stap 2: Hoe ga ik dat doen?

a. Luister naar de uitleg / kijk naar het voorbeeld.

Heb ik zo'n soort opdracht al eerder gemaakt? Hoe deed ik dat toen? Herhaal in je hoofd de uitleg die de juf of meester gegeven heeft. Staat er een voorbeeld bij de opdracht? Gebruik dat voorbeeld. Op die manier moet jij de opdracht ook uitvoeren.

b. Denk na over oplossingen of overleg met klasgenoten.

Is er maar één oplossing of zijn er meerdere oplossingen? Een keersom zoals 24×20 kun je op twee manieren uitrekenen. $24 \times 2 = 48$ en dan een 0 erachter plaatsen. Of $24 \times 10 = 240$, dus daar het dubbele van = 480. Bepaal wat voor jou de fijnste oplossingsmethode is. Mag je met andere leerlingen overleggen? Dan is dat ook een goede optie.

c. Vraag hulp. Bepaal je werkplan of strategie.

Je bent op school om te leren en daarbij worden ook fouten gemaakt. Als je er echt niet uitkomt moet je om hulp durven vragen. Maar... niet voordat je de opdracht enkele keren nauwkeurig hebt gelezen! Bedenk of je op dit moment een medeleerling om hulp mag vragen of dat je bij de juf of meester moet zijn. Heb je geen hulp nodig?

Het stappenplan - tafelstrookjes

Stap 2:
Hoe ga ik dat doen?

Stap 3:
Ik doe mijn werk.

Stap 4:
Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Stap 2:
Hoe ga ik dat doen?

Stap 3:
Ik doe mijn werk.

Stap 4:
Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Stap 2:
Hoe ga ik dat doen?

Stap 3:
Ik doe mijn werk.

Stap 4:
Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Stap 2:
Hoe ga ik dat doen?

Stap 3:
Ik doe mijn werk.

Stap 4:
Ik kijk mijn werk na.
Wat vind ik ervan?

Benadering 6: Beter omgaan met leeftijdsgenoten

6.3 Maak gebruik van een afsprakenkaart of beloningssysteem.

Het drukke kind heeft behoefte aan positieve versterkingen. Door deze versterkingen op de juiste momenten in te zetten, wordt hij gemotiveerd voor de diverse taken. Wij geven hier een aantal tips die je kunt gebruiken als je werkt met positieve versterking.

Goed-gedaan-kaart of afsprakenkaart

Het kind verdient met goed gedrag stempels, stickers of veren op een kaart. Hierdoor krijgt hij het gevoel dat hij iets presteert en ontvangt hij bovendien erkenning voor zijn inzet. Het effect van de kaart wordt versterkt wanneer het kind een echte beloning kan verdienen. Een leuke activiteit, zoals 15 minuten op de computer werken, met de hele klas Lingo spelen of een spel kiezen voor de gymles, werkt vaak heel goed. Bij oudere kinderen kun je samen overleggen wat een goede beloning is.

Tip 1: Bereid het kind voor op het gebruik van de beloningskaart. Leg duidelijk uit wat je van hem verwacht en wat hij met goed gedrag kan verdienen. Schrijf op de kaart welk goed gedrag je wilt zien, niet het gedrag dat je niet wilt zien.

Tip 2: Bedenk samen met het kind waar je de beloningskaart ophangt. Een kind dat graag aandacht van anderen krijgt vindt het wellicht prettig als de kaart voor iedereen goed te zien is, bijvoorbeeld bij de dagplanning. Vindt hij dat juist niet prettig, zorg er dan voor dat de leerling deze kaart zelf bewaart. Kies een plek die makkelijk bereikbaar is, zodat je direct kunt reageren als hij een sticker verdient.

Tip 3: Kies haalbare doelen. Het eerste doel moet voor het kind eenvoudig te behalen zijn. De motivatie om met de beloningskaart te werken zal door de succeservaring toenemen.

Tip 4: Kies een beloning waar het kind graag zijn best voor doet. De beloning moet iets kleins zijn. Grote beloningen zijn ongeschikt. Je kunt ze niet vaak inzetten en het kind zal zich op den duur niet meer inspannen voor iets kleins.

Tip 5: Prijs het kind als hij een sticker of beloning verdiend heeft. Geef geen kritiek als er geen sticker is verdiend. Geef de beloning zodra het doel is bereikt. Neem een eenmaal verdiende beloning niet meer in.

Tip 6: Haalt het kind elke dag zijn doel? Bouw dan de beloningen af door ze minder bereikbaar te maken. Geef de beloning bijvoorbeeld om de dag en vervolgens alleen aan het eind van de week. Bouw het gebruik van de kaart geleidelijk af. Maak beloningen minder voorspelbaar door ze alleen nog af en toe te geven. Blijf het kind prijzen wanneer hij zich goed gedraagt.

De beloningskaarten zijn op de cd te vinden als kopieerblad ('Het drukke kind / 6.3 Afsprakenkaart'; 'Het drukke kind / 6.3 Goed-gedaan-kaart').

